

Kurt Marker fra Foreningen Bornholm har brugt meget tid og energi på at få Vang Vandmølle til at virke igen. Her ses han i juni 2024, inden restaureringen gik i gang. Fotos: Jesper Gynther

Nu kan mølle male mel igen: ‘Men vi må ikke bruge det’

For første gang i 99 år blev der fredag malet mel i Vang Vandmølle. Det er dog begrænset, hvad man må bruge melet til – men det giver bornholmere og turister mulighed for at opleve, hvordan møllen blev brugt i gamle dage.

Jesper Gynther

KULTUR

600.000 kroner. Så meget har det kostet at få Vang Vandmølle til at kunne male mel igen. Og det er alle pengene værd, mener ejeren af møllen - også selvom man slet ikke må bruge melet.

– Vi må godt male mel, men vi må ikke bruge det til noget, fordi så kommer Fødevarestyrelsen efter os. Det skal gøres meget rent, for man må bruge det i sit køkken, for der kan være lus i det. Men vi er alligevel godt tilfredse med, at det kom til at virke, for nu kan alle se,

hvordan møllen blev brugt, siger Kurt Marker, der er bestyrelsesmedlem i Foreningen Bornholm, der ejer møllen.

I det tidlige forår har Foreningen Bornholm tænkt sig at invitere fastboende og turister til åbent hus i Vang Vandmølle. Her vil foreningen demonstrere, hvordan man meler mel i vandmøllen. Og hvis interessen er der, vil foreningen lave flere arrangementer, så så mange som muligt kan se og blive klogere på den gamle kunst at male mel.

IKKE NOK AT MØLLEN SER GODT UD
Vang Vandmølle blev opført i 1811 og gik ud af drift i 1926. Siden er der ikke blevet malet mel på vandmøllen, men mølle-

hjulet var dog funktionsdygtig indtil slutningen af 1960'erne. Derefter stod møllen og forfaldt i mange år, indtil Foreningen Bornholm i 2024 satte sig for at restaurere den.

Restaureringen ville koste 600.000 kroner, og det var mere end foreningen havde råd til. Derfor søgte Kurt Marker 14 fonde om støtte, og seks af dem svarede positivt tilbage. De sidste penge tikkede ind på kontoen i juli, og de seneste måneder har restaureringen været i fuld gang.

Kurt Marker er overbevist om, at pengene er kommet i hus, fordi foreningen havde sat det som et klart mål i ansøgningen, at møllen skulle virke igen.

– Hvis man skal have fondsmidler i dag, så skal det være til noget, der gør folk aktive. Det er ikke nok, at det ser godt ud, det skal også kunne virke, siger han.

MØLLEBYGGERE HÆNGER IKKE PÅ TRÆERNE

Det har ikke været helt nemt at få møllehjulet til at dreje rundt igen, for meget af udstyret manglede og er svært at skaffe. Men med hjælp fra møllebygger Michael John Jensen fra Samsø Tømrer og Bygningsrestaurering lykkedes det alligevel.

– Der er kun fire møllebyggere i Danmark, så det er jo ikke noget, der hænger på træerne. De dør jo også ud, fordi der bliver ikke uddannet nogen mere. Men det gik fint, siger Kurt Marker, som ikke selv havde nogen erfaringer med vandmøller, inden projektet gik i gang.

– Jeg er pensionist og har aldrig beskæftiget mig med vandmøller. Men det har været meget sjovt, for undervejs er jeg jo blevet jo lidt klogere på, hvordan

Den 17. oktober 2025 blev retablering af lerklinet væg afsluttet. Opgaven blev udført af HJB Byggeforretning fra Rønne. Foto: Foreningen Bornholm

Den 19. juli 2025 blev reparation af langhalmstagnet afsluttet. Opgaven blev udført af Finsen Strå fra Rønne. Foto: Foreningen Bornholm

I november 2025 blev der lagt nyt plankegulv og monteret møllesten. Opgaven blev udført af Samsø Tømrer og Bygningsrestaurering ved møllebygger Michael John Jensen. Foto: Foreningen Bornholm

det fungerer. Det er dog ikke noget, jeg vil gøre hver dag, for det har været en lang proces. Jeg måtte jo blive ved med at sende fondsansøgninger, for man kan ikke starte op, før man har alle pengene, siger Kurt Marker, som tog initiativ til restaureringen i marts 2024, efter en af møllens ydervægge var faldet sammen.

AFLØB SKAL RENSES

Foreningen Bornholm mangler nu blot at løse ét lille problem inden åbent hus-arrangementet til næste år. Fredag lykkedes det at få møllen til at virke igen og male mel – men så blev afløbet stoppet.

– Så vi måtte stoppe igen.
– Det skal bare renses op. Nu prøver vi manuelt med vores primitive redskaber at få gang i det, og ellers så må vi have en slamsuger til at hjælpe os med at spule det.

BIDRAGSYDERE TIL RESTAURERINGEN

- Slots- og Kulturstyrelsen
- Augustinus Fonden
- Sparekassen Bornholms Fond
- Brødrene E., S. & A. Larsens Legat
- Bornholms Brand
- Sonning-Fonden